

Beretning til generalforsamling 2024

Uroen i verden er desværre ikke blevet mindre og de meningsløse krige i både Ukraine og Gaza er voldsomme og med store menneskelige omkostninger for befolkningen.

I Ukraine har det nu stået på i over 2 år og 100.000 vis af soldater og mange civile har mistet livet.

Øget fremmedhad, ekstremisme og fornægtelse af Nazismen er også eksempler på at flere lande er på vej i en forkert retning.

Set i den sammenhæng bor vi et sted hvor problemerne og udfordringerne har en noget anden karakter, men vi bliver påvirket af hvad der sker i den øvrige verden og vi skal både værdsætte men også værne om vores værdier og have øje for at ikke alle vil os det godt.

Den nye verdensorden har betydet et langt større fokus på vores evne til at forsvare os selv og også i vid udstrækning at være selvforsynende med basale ting som energi og fødevarer.

Vores erhverv har i mange år været en afgørende del af Danmarks udvikling både når det gælder økonomi, beskæftigelse, kultur og innovation.

Selvom nogen gerne vil fortælle at det er vi ikke længere, så kan intet være mere forkert.

Når det gælder nutidens store udfordringer med Klimaforandringer, biodiversitetskrise, grøn energi og vandmiljø så er det jo netop vores erhverv der har rigtig mange af de holdbare og langsigtede løsninger på problemerne.

Beskæftigelse i landdistrikterne, foreningskultur, jobs til dem der har det svært, og mange, mange andre ting er eksempler på områder hvor vi og andre mindre erhvervsdrivende yder en stor og værdifuld indsats.

Og det ved hovedparten af danskerne heldigvis godt, hvilket vises i den nyeste udgave af Landdistriktsbarometeret hvor et flertal af de adspurgte mener det er vigtigt at landbrugsproduktionen ikke begrænses af nye afgifter eller andre politiske tiltag.

Generalforsamling 14. marts 2024

Det skal vi glæde os over og samtidig huske at vi selv udviser stolthed og tro på fremtiden, ikke mindst af hensyn til de heldigvis mange unge der viser interesse for vores erhverv.

Netop de unge er fremtiden og de får behov for at være omstillingsparate, målrettede, nysgerrige og ikke mindst være en aktiv del af et samfund, hvor respekt, bæredygtighed og åbenhed skal være nøgleord.

Søgningen til landbrugsskolerne er i stigning og det er positivt i en tid hvor der er kamp om de unge, men vi kan også konstatere at vi mister for mange undervejs og især at alt for få ender med at tage overbygningsuddannelserne.

Det skal vi have ændret og her har alle landmænd et stort ansvar og vi bør alle gøre hvad vi kan for at synliggøre at landbruget indeholder enormt mange muligheder for karriere hvad enten det er som ansat eller som selvstændig.

Vi producerer nu og i fremtiden nogle af de mest nødvendige og basale produkter til en stigende verdensbefolkning i form af fødevarer og energi.

Det forpligter, men det giver også kæmpestore muligheder og her vil ny teknologi, Biosolutions, kunstig intelligens og dygtige landmænd sikkert medføre helt andre og bedre produktionsmåder, men det vil også kræve at man politisk prioritere det og ikke lægger flere sten på vejen men til gengæld fjerner nogle af alle dem der er der i forvejen.

Og det ER unødvendigt bøvlet at drive landbrug i Danmark og nidkær kontrol af alt for mange meningsløse regler gør livet surt for mange, og det er da også et af de områder vi i Landboforeningen har prøvet at gøre noget ved.

Vi tog udgangspunkt i en række sager hos Odder Maskinstation som virkelig er kørt af sporet og som viser at sund fornuft og rimelige krav til dokumentation er fuldstændig fraværende.

Vi fremførte sagen på Landbrug og fødevarers delegeretmøde så godt vi kunne på de 2 minutter vi har i taletid, og Tenna havde lavet en mappe som vi kunne overrække til Fødevareministeren som sad lige neden for talerstolen.

Mappen indeholdt udover 200 bilag på salg af wrapboller, en beskrivelse af sagsforløbet og en invitation til ministeren til at komme på besøg for yderligere forklaring.

Generalforsamling 14. marts 2024

Det lykkedes og d 18 december rullede ministerbilen ind på Rude Havvej og vi havde en rigtig fin dialog med ministeren i knap 2 timer og han udviste stor forståelse for frustrationerne og vi havde også alle et indtryk af at han virkelig vil lægge sig i selen for at gøre noget ved det.

Da det var tæt på Jul fik han en ønskeliste med sig hjem, sammen med forskellige bud på hvordan tingene kan gøres mere smidige.

Vi holder kontakten og forventer klart at Jacob Jensen formår at forklare hans embedsmænd at dette her er totalt spild af alles ressourcer og må og skal laves om.

Stor tak til Tenna og Odder maskinstation for en stor indsats for at synliggøre hvor urimeligt og nidkært kontrollen kan udvikle sig, selv om stort set alt er i orden og de meget få fejl der er fundet, er ekstremt bagatelagtige og ubetydelige, men alligevel afføder de en uhørt mængde af dokumentation der kræves indsendt.

7 forskellige kontroller på 2 år kan vist tage pusten fra de fleste.

Det er noget vi alle kan blive udsat for og vi er nødt til at sætte foden ned og gøre opmærksom på at dette er ikke en rimelig måde at behandle selvstændig erhvervsdrivende på.

Besøget af Jacob Jensen blev her i starten af året fulgt op med et besøg af Asger Christensen fra EU-parlamentet både på Odder Maskinstation og bagefter på Vejlskovgaard hos Claus Fenger, også til en snak om, at det i nogle tilfælde er regler fra EU der enten er for komplicerede eller bliver overimplementeret i Danmark.

Asger mærker det jo også på egen krop og vi håber han kan hjælpe med at påvirke tingene i Bruxelles.

Vi er så heldige at have besøg af Asger i aften, som senere vil fortælle lidt om arbejdet i EU parlamentet, som vi jo skal vælge til Søndag d 9 Juni.

I Politisk forum hvor vi er sammen med de andre foreninger bag Velas og Djursland lbf gør vi meget ud af at koordinere vores indsats så arbejdet bliver målrettet og effektivt.

Derudover bruger vi en del tid på at mødes med alle relevante politikere i vores område, målet er at de kender os og vi kender dem, hvilket giver et noget bedre udgangspunkt for at få forståelse for vores synspunkter.

Generalforsamling 14. marts 2024

Også i Landbrug og fødevarer hvor vi er repræsenteret i hovedbestyrelsen er der enormt mange dagsordner som kræver en indsats.

Jeg kan ikke komme ind på dem alle, men kan da nævne dagsordner som dyrevelfærd, veterinærlovgivning, uddannelse, drikkevand, biodiversitet, vandmiljø, EU politik, skattepolitik, markedsadgang, vedvarende energi, ejendomsvurderinger, samfundskontakt, landbrugets omdømme og selvfølgelig ikke mindst debatten om afgift på biogen CO₂.

alle er eksempler på emner som vores organisation skal forholde sig til og arbejde med.

Alle emner er vigtige men hvis jeg skal fremhæve 3 som kommer til at fylde meget i 2024 er det Vandplaner, den grønne 3-part og biodiversitet som vil have afgørende betydning for vores erhverv.

Omkring vandplaner er der lavet et kæmpestort arbejde blandt andet i de 4 kystvandråd hvor man arbejder med lokale indsatser som er aktuelle i de enkelte områder og hvor man desuden kortlægger alle presfaktorer, så man kommer væk fra den ensidige fokus på kvælstof.

Det har åbenlyst ikke haft den ønskede effekt og derfor er det helt andre værktøjer der skal i brug og vigtigst af alt skal der tages højde for de lokale forhold.

Der bliver brugt mange ressourcer på denne opgave, både fordi vi skal have forbedret vores vandmiljø, men også fordi vi ikke kan leve med flere generelle begrænsninger som oven i købet ikke løser problemerne.

Men det gør også at vi som Landmænd skal være klar til at levere de indsatser som via målinger viser sig at være nødvendige, ligesom andre aktører som kommuner, spildevandsselskaber med flere skal levere deres.

Det kan ramme hårdt for nogen og her bliver det vigtigt at vi står sammen i erhvervet om at løse opgaven.

Flere steder har det vist sig at 80-85 % af udledningen kommer fra 20 % af arealet og så er det jo her indsatsen skal foregå.

Vi kan løse langt hovedparten med kollektive virkemidler og vi skal have godkendt flere såsom bræmmer og afbrudte dræn.

Generalforsamling 14. marts 2024

Og så skal vi have langt mere gang i de marine virkemidler som stenrev, sandcapping og etablering af ålegræs hvilket også er godt for klimaet da 1 ha veletableret ålegræs optager lige så meget CO₂ som en god hvedemark.

Målet er at vi skal have lov at drive hovedparten af vores jord uden store begrænsninger, og samtidig forbedre forholdene i vores vandløb, søer og fjorde.

Og så har vi stadig behov for at få kigget på målsætningerne som flere steder er forkerte, for eksempel giver det jo ingen mening med et krav om en sigtedybde på 5 meter når der ingen steder i fjorden er mere end 3 meter dybt.

Derudover skal der selvfølgelig tages højde for årstids variationer, da vandudskiftningen gør at tidspunktet for udledninger er lige så afgørende som mængden af næringsstoffer når vi snakker vandløb og fjorde.

Angående havet omkring os er der et behov for en anerkendelse af at vi ikke kan løse problemet i DK da langt hovedparten af næringsstofferne kommer fra andre lande.

Biodiversitet er en anden stor dagsorden som uden tvivl vil fylde meget de kommende år. Der er store ambitioner i EU og som rimelig intensivt dyrket land risikerer vi i Danmark at få svært ved at leve op til målsætningerne hvis kravene bliver for firkantede og ufleksible.

Der er dog en del vi selv kan gøre på den enkelte bedrift, og her vil jeg opfordre til at gøre brug af naturtjek ordningen som giver nogle bud på hvad man som landmand kan gøre, noget der også er meget relevant i ESG sammenhæng.

Klima og Co₂ afgift er det helt store samtaleemne og ikke mindst efter Michael Svarer Onsdag d 21 februar fremlagde udvalgets konklusioner på 2 års arbejde.

Det er et enormt vigtigt område som vil blive afgørende for hele fødevareklyngens fremtid og vil berøre virkelig mange mennesker, ikke mindst i landdistrikterne hvor det i forvejen er svært.

Jeg har tænkt rigtig meget over hvordan man koger en så stor sag ned til de 3-4 minutter jeg har, men jeg har valgt ikke at komme ind på alle tallene, forkerte/urimelige regnemetoder og bud på hvor galt det kan gå.

Det tror jeg nemlig at i alle har fulgt rigtigt meget med i og jeg kan ikke bidrage med så meget nyt.

Men en af de helt afgørende ting det næste halve årstid eller mere, er hvor dygtige vi i fødevareklyngen er til at argumentere, konsekvensberegne og bidrage med saglige og faglige indspil både bredt, men især i den berømte 3-part hvor vi er repræsenteret ved Søren Søndergaard.

Men hele indsatsen imellem møderne er mindst lige så vigtig, og her kræves det at vi alle deltager i debatten og påvirker hvor vi kan.

Det er vigtigt at huske at Svarer udvalgets rapport er et teknisk indspil til den politiske debat og det politiske arbejde frem til sommer bliver helt afgørende.

Vi skal stå sammen i hele fødevareklyngen og i landdistrikterne for det vil påvirke os alle hvis man laver en model der belaster vores konkurrence evne.

Jeg møder af og til nogen der mener at vi skal råbe højere eller ud og demonstrere, men jeg er sikker på at der hvor vi er lige, nu da er det ovenstående der kan give resultater.

Og selv om det ser svært ud nu har vi en del punkter der bør gøre at det lander så vi kan leve med det.

1. Regeringsgrundlaget siger at erhvervet skal understøttes, således at erhvervets konkurrenceevne ikke forringes, og der dermed ikke flyttes arbejdspladser ud af landet samlet set. (Det opfylder ingen af de 3 forslag)

2. Ingen andre lande i verden har indført afgift på biologiske processer så det er et kæmpe eksperiment hvor konsekvenserne bør være undersøgt til bunds.

3. Erhvervets egen klimaplan har vist at vi kan nå i mål i 2030 uden afgift hvilket både universiteter og Michael Svarer er enige i.

4. De fleste anerkender at nedgang i den danske produktion vil resultere i lækage altså at produktionen blot flytter andre steder hen. Dermed har klimaet ikke fået det bedre, måske tværtimod.

5. En afgift vil begrænse udvikling og implementering af ny teknologi ganske simpelt fordi landbruget ikke har råd til begge dele. Den tilbageførsel af afgiften som der har været talt om og lovet lægges der nu op til skal bruges på skov og udtagning af lavbundsjord, men det kan den enkelte jo ikke finansiere udvikling med.

Generalforsamling 14. marts 2024

6. Vi er det eneste erhverv der kan opfange CO₂ fra atmosfæren, det gør vi allerede i stor stil med vores afgrøder og hvis de efterfølgende leveres til energiproduktion som f.eks biogas og til sidst laver Biokul ud af restproduktet, ja så optager vi CO₂, bruger det til at fortrænge fossil energi og til sidst lagre vi det i vores landbrugsjord.

7. Det foregår jo allerede i dag med halm og andre biomasser, problemet er bare at det er energisektoren der tilskrives reduktionerne.

Men man kan godt blive noget nervøs når eksempelvis klimarådets formand Peter Møllgaard foreslår at droppe den grønne trepart og bare politisk tage beslutning ud fra Svarerudvalgets rapport.

Det minder nærmest om optakten til en ny minisag hvor man ikke har gjort sit forarbejde og udskriver en regning uden at vide hvor stor den er og hvilke konsekvenser det får.

Treparten skal udover klima også fastlægge rammerne for skovrejsning, natur, drikkevand og biodiversitet .

Ligeegyldigt hvor optimistisk man er så er der grund til at være bekymret, det handler om vores indtjenings og investeringsmuligheder, vores virksomheder, ja hele vores livsgrundlag.

Jeg håber inderligt at forhandlingerne i den grønne trepart fører til et resultat som giver nogle langsigtede og holdbare løsninger der både kan gøre det attraktivt at drive landbrug i Danmark og samtidig være førende på den grønne omstilling, det skylder vi hele fødevareklyngen og ikke mindst både nuværende og kommende landmænd.

Her lokalt arbejder vi primært med de 3 kommuner vi dækker og det har igen været et aktivt år, hvor udtagning af lavbundsjord har fyldt meget og vi har holdt en del lodsejermøder med de berørte.

Vi oplever god opbakning fra jer og en forståelse for at vi skal levere på dette område både i forhold til klima og vandplaner.

Men også en erkendelse af at det er kompliceret og at jordfordeling mange steder vil være en nødvendighed.

Ellers er samarbejdet i alle 3 kommuner forankret i grønt råd, årlige møder med forvaltning og politikere og så ellers håndtering af de sager der løbende dukker op.

I Århus kommune hvor vi er repræsenteret ved Brian Munk har vi indledt et partnerskab med Landboforeningen Kronjylland, Djursland lbf og Østjysk familielandbrug for at koordinere og optimere vores dialog med forvaltning og politikere.

Århus udvalget fungerer godt og vi kommer langsomt tættere på den magistrat styrede kommune og der er afholdt eller planlagt møder med flere relevante personer i kommunen.

I Skanderborg er det Søren Kiel og jeg der har den daglige kontakt og her har vi 3 lavbudsprojekter som der er eller vil blive lavet forundersøgelser på.

Det drejer sig om Hvolbæk, Lyngbygaards å og Illerup ådal, i alt mellem 500 og 600 ha.

Vi var i Tirsdags til indvielse af et nyt stort projekt på Vestermølle hvor JLC og andre gode kræfter fortæller om blandt andet landbrugets udvikling og betydning gennem tiden.

Der blev indviet en mindstens og skulpturplads bestående af en Danmarksstele og 3 sten med Anders Nielsen, hans kone Kirstine og hans ordsprog Vær dig selv men ikke dig selv nok.

I Odder kommune er det Claus Fenger, Christian Andersen og Henrik Kreutzfeldt der har den daglige kontakt og her har vådområder, havsamarbejde og stier fyldt en del.

Vi snakker også biogas med Odder Kommune som nu har udpeget en placering, så Bioenergi Østjylland arbejder nu på at komme videre.

Det er vigtigt for os at komme til at levere vores biomasser og rigtigt gerne til et anlæg vi er medejere af.

Klimasamarbejdet med Odder og Skanderborg kører også og vi samler de 10 deltagere i næste uge til en erfaringsudveksling og gennemgang af det nyeste ESGreentool.

Jeg vil gerne på bestyrelses vegne takke alle 3 kommuner for godt og konstruktivt samarbejde, vi er glade for i altid er klar til at mødes, uanset om det gælder forvaltning eller folkevalgte.

Generalforsamling 14. marts 2024

Ellers kører arbejdet i vores lokalbestyrelse rigtigt godt og en del af os deltog i efteråret i et 2 dages bestyrelseskursus i Århus sammen med de andre foreninger bag Velas. Uanset om man har været med i lang eller kortere tid er der altid noget og lærer.

Vi udbygger til stadighed samarbejdet med Landboungdommen til gavn for både os og dem og vi vil blandt andet prøve at øge andelen af fællesarrangementer.

Vi glæder os også over stor aktivitet i Deltidsudvalget, Åbent Landbrug, Seniorklubben og Kultiverne, sidstnævnte kunne 28 januar i år fejre 100 års jubilæum, tillykke med det.

Bestyrelsesarbejdet i Velas kører også godt og vi har gennemført en større strategiproces som direktør Jacob Christiansen senere vil uddybe.

2023 blev også året hvor vi officielt satte vores ejendom Boulevarden 13 til salg, idet den lejeaftale vi havde satset på måtte annulleres, så indtil videre fortsætter vi driften og håber salget lykkes i 2024.

Det er i år 20 år siden Landboforeningen Odder Skanderborg blev dannet efter en fusion mellem Hads Herreds og Skanderborg Landboforening.

Strukturudviklingen har været hård ved vores medlemstal som nu cirka er det samme som der var i begge foreninger ved fusionen nemlig omkring 220 aktive, så altså en halvering på 20 år og vi må nok forvente at den udvikling fortsætter måske endda med forstærket kraft de kommende år.

Dilemmaet er bare at mængden af udfordringer vi som landboforening er sat i verden for at håndtere kun er stigende og vi oplever klart flere og tungere opgaver som kræver en indsats.

Selvom antallet af Landmænd falder er areal og produktion jo ikke faldet med samme hast og derfor er erhvervet ekstremt afhængigt af at have nogle rimelige og langsigtede rammevilkår og de kommer ikke af sig selv.

Vi har indledt en dialog med de 2 foreninger syd for os for at belyse muligheder og udfordringer.

Målet er at sikre at vi også fremover kan løse den opgave vi er sat i verden for, på bedst mulig måde.

Generalforsamling 14. marts 2024

Afslutningsvis vil jeg gerne takke for godt og konstruktivt samarbejde til alle vi har kontakt med i årets løb og tak til jer medlemmer for opbakningen.

En særlig tak til mine bestyrelseskollegaer og foreningssekretariatet som yder en stor indsats til glæde for os alle i erhvervet.

Ole Larsen.